

Братчик Тамара Ігорівна,
*здобувач вищої освіти за другим
(магістерським) рівнем
факультету іноземних мов
Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова*

**МЕТОДИ І ПРИЙОМИ ВИКОРИСТАННЯ ЕКРАНІЗАЦІЇ
ПРИ ВИВЧЕННІ ПОВІСТІ
М. ГОГОЛЯ «ВЕЧОРИ НА ХУТОРІ БІЛЯ ДИКАНЬКИ»
НА УРОКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ У 6-МУ КЛАСІ**

Актуальність теми полягає в тому, що сучасне вивчення зарубіжної літератури неможливо уявити без поєднання різних технік та технологій. Зокрема, під час вивчення твору «Вечори на хуторі біля Диканьки» варто поєднувати декілька технологій задля того, щоб учні ефективно засвоїли матеріал. Так, під час презентації теми (на етапі підготовки до сприйняття художнього твору) можна використати комп'ютерне та проекторне обладнання, щоб учнів можна було зацікавити та ознайомити із темою. Під час безпосереднього вивчення твору доцільно використати як традиційні методи вивчення матеріалу (читання тексту, переказ сюжету, підготовка доповідей та рефератів на тему), так і інноваційні (підготовка презентацій, постановка сценки із твору, вправи «Вгадай персонажа», «Асоціативний куш»).

На сучасному етапі викладання зарубіжної літератури передбачає значного вдосконалення. Зокрема, епічні твори є основою навчальної програми із зарубіжної літератури для 6-го класу. Тому необхідно звернути увагу на шляхи вдосконалення вивчення повісті М. Гоголя «Вечори на хуторі біля Диканьки».

Процес вивчення твору «Вечори на хуторі біля Диканьки» може бути організований більш ефективно, якщо застосовувати новітні технології в навчанні. Зокрема, можна запропонувати таку форму, як «кіно час». Для цього вчитель має вибрати певний уривок із фільму «Вечори на хуторі біля Диканьки» та показати його учням. Це можливо за умови повного ознайомлення учнів із

повідстю для того, щоб діти могли повністю оцінити фільм. Також вчитель може розбити фільм на 2 уроки, щоб залишився час для порівняння та щоб дітям було цікаво засвоювати матеріал. Зокрема, фільм, який триває 60 хвилин, можна розподілити на 2 уроки (30 хвилин на перегляд фільму + 15 хвилин на його аналіз). Після показу фільму вчитель має задати дітям уточнюючі запитання: «Які відмінності є між фільмом та книгою?», «Чи співпадає зовнішність акторів із описом персонажів у повісті?», «Чи вірно зображено побут та стиль життя відповідно до книги?», «Чи було у фільмі передано характери героїв?», «Що цікавіше: фільм чи повість?», «Щоб ви додали у фільм, щоб він відповідав книзі?», «Чи не було у фільмі пропущено певні сюжетні лінії згідно книги?» [1].

При роботі з фільмом «Вечори на хуторі біля Диканьки» (1961 рік) учням можна запропонувати гру «Що було перше». Так, за допомогою спеціальних програм для монтування відео вчитель може розділити фільм на частини та скласти найбільш яскраві уривки у невірній послідовності. Завданням учня є визначити, яка частина є першою, і так далі. Таке завдання сприяє розвитку логіки учня, адже навіть не володіючи сюжетом, він може встановити вірну послідовність [3].

Також учням можна запропонувати ще один варіант поєднання сучасних технологій та традиційних. Зокрема, вчитель може собі на планшет скачати фільм по мотивам твору, а на початку уроку ввімкнути аудіо доріжку одного з уривків. Завданнями для учнів є здогадатися який ривок ілюструє діалог та знайти його у хрестоматії. Таких уривків можна запропонувати декілька. Відповідно, в учнів розвивається уважність та зосередженість, крім того удосконалюється швидкість реакції. Водночас необхідно вибирати такі частини, що відразу будуть впізнані учнями.

Перевагою такої форми є те, що учні можуть порівняти текст у творі та діалог, отже визначити, чи вірно режисер передав зміст написаного. Адже Гоголь велику увагу приділяв кожному слову, вважаючи, що це впливає на вірне сприйняття тексту читачем. До того ж учні можуть проаналізувати діалог та зробити висновки про те, чи вдалося акторам передати риси персонажів.

Можна запропонувати також дітям роботу з презентацією. Презентація, яка розроблена педагогом, може включати короткий опис твору, історію створення повісті, відомості про сюжетні лінії. Основний акцент має робитися на картинках із фільму «Вечір на хуторі біля Диканьки». Така форма є доцільною перед початком вивчення твору. Адже дитина буде усвідомлювати, який твір вивчатиме, які завдання перед нею стоятимуть, які знання вона зможе отримати наприкінці опанування твору. Крім того, візуальна подача інформації спрощує її розуміння, дозволяє дітям глибше опанувати навчальний матеріал, зацікавлює їх у вивченні певної теми. Відповідно, під час оцінювання знань, діти показують кращі результати, ніж після прочитання тільки книги. Адже текст не запам'ятовується так добре, як картинка. Крім того, у 6-му класі, у дітей активно формується пізнавальна сфера, тому вони налаштовані більше на перегляд фото та рисунків, ніж на прочитання.

Варто відмітити, що поєднання різних технік сприяє вдалому засвоєнню матеріалу. Адже учні 6-го року навчання більш зорієнтовані на власні емоції, тому такі уроки будуть цікавими та незвичними, тому що учень не буде знати, у якій формі буде проведено наступний урок. Крім того, це вплине на те, що діти будуть більш ретельно готуватися, адже розумітимуть, що їх може чекати будь-яке завдання, отже необхідне глибоке усвідомлення тексту, а не просто розуміння базових аспектів сюжету повісті [1, с. 2].

Перевагою роботи з екранізацією фільму є те, що учні навчаються взаємодіяти із сучасними технологіями. Для них планшет відіграє роль помічника, який скеровує на вибір вірного варіанту. До того ж учень має уважно послухати аудіо, уявити частину сюжету, знайти його у хрестоматії. Вчитель же при такій формі виконує радше роль координатора. Відповідно, використання аудіо доріжок дозволяє розвантажити педагога, сконцентрувати його увагу на перевірці завдання, виконувати поставлені завдання учням швидко та цікаво.

Отже, розроблено методичні рекомендації щодо використання екранізації при вивченні повісті М. Гоголя «Вечори на хуторі біля Диканьки». Рекомендаціями щодо покращення вивчення епічних творів у 6-му класі на

прикладі «Вечори на хуторі біля Диканьки» є такі: інноваційність подачі матеріалу, впровадження інформаційних технологій, мультимедійність. Тут важливим компонентом є поєднання творчих та традиційних підходів до вивчення теми, класичних та інноваційних педагогічних технологій, традиційних та інформаційних технологій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Онищенко О.В. План –конспект уроку зарубіжної літератури з елементами медіаосвіти в 6 класі. 8 с.
2. Соколовська Л.А. Використання інтерактивних технологій на уроках зарубіжної літератури. Київ, 2021. 17 с.
3. Фасоля А.М. Літературна освіта: компетенції, компетентності, знання. Компетентнісний підхід до вивчення української літератури в школі. 2017. Вип. 1. С. 8–28.

Желяк Аліна Андріївна,
здобувач вищої освіти за другим
(магістерським) рівнем
факультету іноземних мов
Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова

АКТУАЛЬНІСТЬ ВИВЧЕННЯ РОМАНУ-АНТИУТОПІЇ В СТАРШІЙ ШКОЛІ

Розвиток уявлення про колективне майбутнє, що часто відображається в утопічних і антиутопічних творах відбувався на двох рівнях: уявному (завдяки творцям утопій і соціальних антиутопій) і практичному (завдяки політикам і філософам). На першому рівні письменники прагнули створити літературну картину ідеального, щасливого суспільства, яке пододало всі проблеми, що турбують сучасну людину. Найбільш ґрунтовні погляди на утопію висловив в своєму інтерв'ю 2019 року в тижневику Polityka історик філософії та політолог